

Dosarul nr. 2ra-2224/18

Prima instanță: (Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani) D. Dulghieru
Instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) M. Guzun, V. Buhnaci, L. Pruteanu

ÎNCHEIERE

24 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Cultul Religios ”Biserica Unificării”, Eșanu Andrei, Bîrcă Ludmila și Roskot Natalia, reprezentați de avocatul Străisteanu Doina-Ioana,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cultul Religios ”Biserica Unificării”, Eșanu Andrei, Bîrcă Ludmila și Roskot Natalia împotriva Întreprinderii cu Capital Străin ”General Media Group Corp” Societate cu Răspundere Limitată și Dogaru Vitalie cu privire la instigare la discriminare și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 03 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Cultul Religios ”Biserica Unificării”, Eșanu Andrei, Bîrcă Ludmila și Roskot Natalia, reprezentați de avocatul Străisteanu Doina-Ioana și s-a menținut hotărârea din 07 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

c o n s t a t ă :

La 14 decembrie 2016 Cultul Religios ”Biserica Unificării”, Eșanu Andrei, Bîrcă Ludmila și Roskot Natalia au depus cerere de chemare în judecată împotriva Întreprinderii cu Capital Străin ”General Media Group Corp” Societate cu Răspundere Limitată și Dogaru Vitalie cu privire la instigare la discriminare și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii, reclamantii au menționat că prin emisiunea „Moldova Țară de Minune” difuzată la 20 decembrie 2015 de către Publika TV și apoi jurnalistul Dogaru Vitalie prin emisiunea „Țara lui Dogaru”, difuzată la 21 decembrie 2015, a comis instigare la ură și discriminare pe motiv de convingeri religioase.

Au specificat că în emisiunea „Moldova Țară de Minune”, moderată de către Dogaru Vitalie, în special prin afirmații și concluzii, prin uz de fals și defăimare, distorsionare a situației reale, ultimul a reflectat atitudinea discriminatorie față de

cultul religios doar din motivul că acesta este un cult religios minoritar cu convingeri proprii, dar neînțelese de pârâți, astfel aceste convingeri, au fost denaturate spre falsitate.

Au invocat că Cultul Religios „Biserica Unificării” a fost numită „sectă”, iar practicile religioase, distorsionate în așa fel, încât întregul cult și membrii acestuia să fie prezentați sub aspect negativ și infrațional.

Reclamanții au susținut că expresiile și afirmațiile făcute în emisiunea „Țara lui Dogaru” nu corespund adevărului, sunt calomnioase și discriminatorii, vociferate în timpul emisiunii de invitații, care la instigarea moderatorului și cu acceptarea pârâților au instigat populația Republicii Moldova la ură și discriminare față de Cultul Religios „Biserica Unificării” și membrii acestuia.

Au relevat că secvențele video difuzate în emisiunea „Țara lui Dogaru”, afirmațiile, făcute de moderatorul emisiunii Dogaru Vitalie și invitații acestuia, fără a cunoaște convingerile religioase ale Cultului Religios „Biserica Unificării”, au expus opinii subiective, lipsite de un substrat factologic suficient, la instigarea moderatorului, care numea membrii cultului sclavi și victime ale traficului de ființe umane, iar cultul a fost numit sectă.

Reclamanții au susținut că scopul emisiunii a fost să denigreze imaginea cultului religios minoritar, cum este „Biserica Unificării”, or nu a fost asigurată prezența unui membru al cultului pentru o dezbatere obiectivă și sub toate aspectele pentru informarea corectă a opiniei publice, fapt ce a dus la prezentarea unei imagini a Bisericii Unificării ca fiind un cult religios violent, care își forțează membrii să cerșească și să îndure foame, toate acestea, fiind în lipsa unei condamnări a cultului de o instanța de judecată.

Au relevat că emisiunea televizată a avut drept scop nu informarea opiniei publice prin comunicarea unei informații obiective, ci stigmatizarea unui cult religios minoritar, cum este Biserica Unificării, instigând la ură și discriminare față de membrii săi, precum și la ură interconfesională, dat fiind faptul că atitudinea celor prezenți la emisiune a fost una părtinitoare, aceștia fiind de religie creștin-ortodoxă, iar în societate se propagă și se tolerează ura și discriminarea față de celelalte confesiuni religioase minoritare.

Au menționat că din cauza informațiilor comunicate în emisiuni, Biserica Unificării este supusă unei presiuni mari din partea societății și este umilită, aceasta fiind etichetată ca sectă și deci un termen cu conotație negativă, folosit în societate pentru a stigmatiza și răspândi ură față de un cult religios, iar în rezultat a fost stimulată intoleranța și discriminarea din partea cetățenilor Republicii Moldova pe motivul convingerilor religioase și lezarea dreptului de a nu fi supuși discriminării în realizarea libertății gândirii, a conștiinței și a religiei.

Au invocat că prin acțiunile pârâților, s-a admis în mod deschis instigarea la discriminare și ură față de persoanele cu convingeri religioase altele decât creștin-ortodoxe, încurajând societatea să manifeste intoleranță și să recurgă la acțiuni directe de discriminare, care se reflectă negativ asupra calității vieții membrilor cultului, iar în cazul speței asupra reclamanților, care sunt știuți ca persoane cu convingeri religioase altele, decât creștin-ortodoxe.

Reclamanții au solicitat recunoașterea pârâților responsabili de instigare la

discriminare pe criteriul convingerilor religioase realizată prin intermediul emisiunii ”Țara lui Dogaru” din 21 decembrie 2015 și ”Moldova Țară de minune” din 20 decembrie 2015 cu folosirea neautorizată a imaginilor reclamanților, accesibile publicului larg prin internet, obligarea pârâților să radieze din toate sursele electronice, inclusiv publika.md, emisiunile „Țara lui Dogaru” din 21 decembrie 2015 și „Moldova Țară de minune” din 20 decembrie 2015, precum și toate referințele la acestea din serverele de căutare; încasarea în mod solidar de la pârâți a sumei de 10 000 lei pentru fiecare cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 07 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Cultul Religios ”Biserica Unificării”, Eșanu Andrei, Bîrcă Ludmila și Roskot Natalia.

Pentru a se pronunța astfel, prima instanță cu referire la circumstanțele cauzei a reținut că la caz, pârâții au adus în atenția publicului larg informația asupra problemelor de interes public care a fost pusă în discuție în emisiunile litigante, abordând existența unui cult religios, referindu-se astfel la învățăturile, canoanele și tradițiile acestuia, ale căror prevederi sunt aplicabile propriilor credincioși, prin prisma unei eventuale situații de existență a riscului de a aduce atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Astfel prima instanță a concluzionat că informația reflectată în emisiunile ”Țara lui Dogaru” din 21 decembrie 2015 și ”Moldova Țară de minune” din 20 decembrie 2015 cu folosirea neautorizată a imaginilor reclamanților, accesibile publicului larg prin internet, fiind pretinsă a fi denaturată spre falsitate, contrar sarcinii probațiunii impusă de lege, nu a fost acoperită cu forța probantă în sensul identificării caracterului fals sau denaturat al expunerilor, fiind într-un mod pasiv admisă existența fenomenului descris astfel.

Deci prima instanță a invocat că exprimările din emisiunile ”Țara lui Dogaru” din 21 decembrie 2015 și ”Moldova Țară de minune” din 20 decembrie 2015 se încadrează în limitele stabilite de Constituția Republicii Moldova, Legea cu privire la asigurarea egalității și alte acte normative în acest sens, în așa fel încât nu au fost identificate semne ale instigării la ură împotriva reclamanților pe motive de convingeri religioase ale acestora.

În consecință, prima instanță a constatat lipsa unor motive verosimile pentru ingerința în libertatea de exprimare, și deci afirmațiile expuse în emisiunile indicate nu pot constitui acțiuni ce incită la ură și discriminare pe criteriu de convingeri religioase, în fond reprezentând o reflectare a unor fapte, identificate ca fiind consumate în măsura și volumul expus, fapte relevante din spusele persoanelor care nemijlocit s-au aflat în situațiile și împrejurările modelate în emisiuni.

Prin decizia din 03 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Cultul Religios ”Biserica Unificării”, Eșanu Andrei, Bîrcă Ludmila și Roskot Natalia, reprezentați de avocatul Străisteanu Doina-Ioana și s-a menținut hotărârea din 07 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

La 04 septembrie 2018 prin intermediul oficiului poștal, Cultul Religios ”Biserica Unificării”, Eșanu Andrei, Bîrcă Ludmila și Roskot Natalia, reprezentați de avocatul Străisteanu Doina-Ioana au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care au solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești cu

emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă.

Recurenții în motivarea recursului au menționat că instanțele de judecată au oferit protecție absolută intimaților pentru exprimările instigatoare la ură și discriminare față de recurenți doar din motiv că au convingeri religioase altele decât creștin-ortodoxii, nu au specificat în ce constă interesul public major care permite intimaților să comunice atitudinea sa discriminatorie și ura față de un cult religios minoritar publicului larg.

La fel recurenții au specificat că Codul deontologic al jurnalistului impune obligația de a prezenta informațiile într-o manieră onestă, echilibrată și numai după ce a făcut demersuri pentru verificarea lor, jurnalistul solicită opinia tuturor părților relevante pentru subiect.

Astfel au invocat încălcarea obligațiilor impuse de Codul deontologic al jurnalistului în materialele ce fac obiectul litigiului în cauză.

De asemenea, au indicat conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, în manifestarea opiniilor și a convingerilor religioase se poate impune obligația de a evita, în măsura în care este posibil, expresii care sunt neîntemeiat de ofensive pentru alții și prin urmare, cauzează o încălcare a drepturilor, necontribuind sub nici o formă la o dezbatere publică susceptibilă să promoveze un progres în relațiile dintre oameni (cauza Eweida și alții c. Marii Britanii, 15 ianuarie 2013).

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 03 iulie 2018, însă date referitor la recepționarea de către părți a deciziei motivate, la materialele cauzei lipsesc.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Recursul a fost declarat la 04 septembrie 2018, respectiv se consideră depus în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. Judecătorul raportează verificarea încadrării în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Cultul Religios "Biserica Unificării", Eșanu Andrei, Bîrcă Ludmila și Roskot Natalia, reprezentați de avocatul Străisteanu Doina-Ioana, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, Completul colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Cultul Religios ”Biserica Unificării”, Eșanu Andrei, Bîrcă Ludmila și Roskot Natalia, reprezentați de avocatul Străisteanu Doina-Ioana.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Nina Vascan

Dumitru Mardari